

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-1

Brno 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Azu design, s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce	Hlinsko – Kouty I. Oboustranně plošně retušovány hrot se čtyřmi přiloženými uštěpy (obr. 3, str. 23).
Cover Photography	Hlinsko – Kouty I. Bifacial point with four refitted flakes (Fig. 3, Pg. 23).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

**PALEOLIT
PALEOLITHIC
PALÄOLITHIKUM**

BRNO (K. Ú. STARÝ LÍSKOVEC, OKR. BRNO-MĚSTO)

Mezi ulicemi Akademická a Jihlavská („Klíny“). Mladý paleolit. Ojedinělý nález. Záchraný výzkum.

V první polovině roku 2017 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., pokračování záchraného archeologického výzkumu na pozemku p. č. 1681/1, rozkládajícím se mezi objektem Moravského zemského archivu a komunikacemi ulic Akademická a Jihlavská (srov. Přichystal 2017).

V severozápadním rohu dotčené parcely, v okolí bodu určeném souřadnicemi S-JTSK 1162621.11:601549.07, byl na rozhraní snímané ornice a sprašového podloží objeven zlomek bíle patinované čepele s jednostrannou užitkovou retuší. Podle petrografického určení A. Přichystala je artefakt vyroben pravděpodobně z křídového spongolitu. Zachovaný zbytek valounového povrchu naznačuje, že surovina pochází ze svého sekundárního výskytu v pleistocenní terase některé brněnské řeky, spíše Svitavy (srov. Přichystal 2009, 75–76). Nález doplňuje dosavadní nevelký soubor kamenné štípané industrie paleolitického stáří, který byl získán v západním až severozápadním úseku Bohunické plošiny (Kovárník 1984, 94; Přichystal 2010; Přichystal 2013, 114; Škrdla, Havlíček 2009).

Michal Přichystal

Literatura

Kovárník, J. 1984: Terénní archeologický průzkum na jižní a jihozápadní Moravě. *Přehled výzkumů* 1982, 94–100.

Přichystal, A. 2009: *Kamenné suroviny v pravěku východní části střední Evropy*. Brno: Masarykova univerzita.

Přichystal, M. 2010: *Brno-Bohunice 2007–2008 – ulice Kamenice. Univerzitní kampus Masarykovy univerzity v Brně-Bohunicích. Stavba Akademického výukového a výzkumného areálu – 2. etapa (žlutá) a 3. etapa (zelená) – fáze A, D, E, F*. Rkp. nálezové zprávy, č. j. 3/10. Uloženo: Archiv Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Přichystal, M. 2013: Brno (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 54(1), 114, 137, 167.

Přichystal, M. 2017: Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 58(1), 150.

Škrdla, P., Havlíček, F. 2009: Brno (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 50, 216–217.

Resumé

Brno (Starý Lískovec Cadastre, Brno-město District), between Akademická and Jihlavská Streets (“Klíny”). An Upper Paleolithic artefact – a retouched blade fragment made from Cretaceous spongolite was found during salvage excavations in the area of a proposed Campus Science Park.

DEŠTNÁ (OKR. BLANSKO)

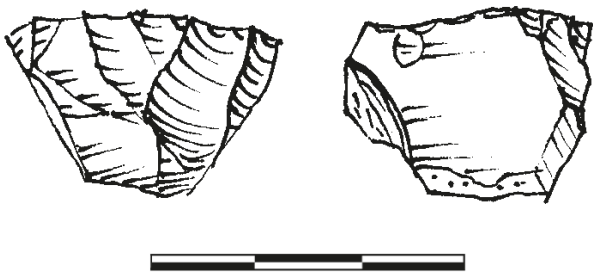
„Na vrších“. Mezolit. Ojedinělý nález. Povrchový průzkum.

Na vrcholovém plató táhlého hřebene, který dnes tvoří hranici mezi Jihomoravským a Pardubickým krajem, jsem našel mikrojádro (typologicky masivní škrabadlo; obr. 1). Jde o okolí kóty 548 m n. m., souřadnice místa nálezu jsou 49.6247 N, 16.5544 E. Artefakt je vyroben z šedavého spongolitu, který vychází v místních křídových opukách. Souvisí s tendencí ke kolonizaci okrajových vrchovin, kterou se v našem prostředí monitorujeme od pozdního glaciálu po počátek holocénu (pozdní paleolit/mezolit).

Jiří Svoboda

Resumé

Deštná (Blansko District), “Na vrších”. A single find of a Mesolithic microcore – a sign of colonization of marginal highland areas.

Obr. 1. Deštná. Mezolitické mikrojádro. Měřitko = 3 cm.
Fig. 1. Deštná. A Mesolithic microcore. Scale = 3 cm.

HLÁSNICE (K. Ú. HLÁSNICE U ŠTERNBERKA, OKR. OLMOUC)

„Díly“. Mladý paleolit až neolit. Sídliště. Povrchový průzkum. Uložení nálezů: Vlastivědné muzeum v Olomouci.

V roce 2016 a 2017 získalo Vlastivědné muzeum v Olomouci dvě menší kolekce štípané industrie. Podle sdělení nálezce pochází veškerý materiál z trati „Díly“, která se nachází přibližně 200 m jižně od hlásnického hřbitova. Celkem máme z této lokality k dispozici 37 kusů štípané industrie. Pouze malá část kolekce je plně patinovaná (5 ks), další kusy mají patinu pouze částečnou (8 ks), zbytek nálezů nemá na povrchu patinu žádnou. Na některých exemplářích se nachází kůra (10 ks) a jeden artefakt nese stopy po přepálení. Podle makroskopického posouzení byla štípaná industrie zhotovena zejména ze silicitu (34–35 ks) a dále se podařilo rozpoznat radiolarit (2–3 ks).

V souboru převládají úštěpy různých velikostí (21 ks), s odstupem následované jádry (6 ks). Mezi nalezenými nástroji se vyskytují úštěpy s vrubem (3 ks), drasadla (2 ks), čepele (2 ks), rydlo (1 ks), škrabadlo (1 ks) a čepel s laterální retuší (1 ks). Pouze některé kusy umožnily výše popsanou kolekci alespoň rámcově zařadit. Vybrané nástroje je možné obecně klást do mladého paleolitu (bez jednoznačného kulturního zařazení) až pozdního paleolitu. Dvě nepatinované čepele náleží do mladší doby kamenné.

Rád bych touto cestou poděkoval Mgr. Z. Nerudové, Ph.D., z Moravského zemského muzea v Brně a Mgr. M. Moníkovi, Ph.D., z Univerzity Palackého v Olomouci za konzultaci a pomoc při zařazení nálezů z této lokality.

Lukáš Hlubek

Resumé

Hlásnice (Hlásnice u Šternberka Cadastre, Olomouc District), “Díly”. A small assemblage of Upper

Paleolithic artefacts was collected in the field Díly near Hlásnice u Šternberka.

HLINSKO (OKR. PŘEROV)

„Kouty“, lom Podhůra. Mladý paleolit. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

V roce 2017 byl prováděn povrchový sběr v severovýchodní části katastrálního území obce Hlinsko, při jižním okraji lomu Podhůra, kde v nedávné době došlo k rozšíření skrývky. Dotčené pozemky se nacházejí na parc. č. 575/48 a částečně na parc. č. 581/14 na severovýchodním svahu táhlého hřbetu v poloze „Kouty“. V místě geografické souřadnice 49°30'6.230"N, 17°35'35.679"E (WGS 84) byla v úrovni nivelety skrývky na ploše cca 10 m² nalezena malá kolekce paleolitické kamenné štípané industrie. Prozatím se jedná se o dva úštěpy a jednu zlomenou čepel zhotovené ze silicitu glacienních sedimentů. Nadmořská výška nálezevé polohy se pohybuje okolo 340 m. Lokalita se nachází přibližně 340 metrů východně od stratifikované polohy Kouty I., kde byl v roce 2006 záchraným archeologickým výzkumem vedeným P. Škrdlou z úrovně svahových sedimentů získán soubor štípané kamenné industrie z mladého paleolitu (Škrdla 2007, 310–313).

Nová lokalita doplňuje naše dosavadní představy o rozsahu mladopaleolitického osídlení v předmětném prostoru. V souvislosti s postupným rozšiřováním skrývkových prací v okrajových částech lomu Podhůra je nezbytné na lokalitě provádět pravidelný záchraný archeologický výzkum formou dohledu. Ve vzdálenosti 140 m od okraje současné skrývky a místa nově zachyceného paleolitického osídlení se směrem jižním nachází známý pozdně eneolitický mohylník kultury se šňůrovou keramikou, který byl z velké části prozkoumán I. L. Červinkou v roce 1920 (Červinka 1934). V roce 2008 proběhl při severním okraji mohylníku záchraný archeologický výzkum formou zjišťovacích sond (Šebela, Jansa 2009, 266).

Zdeněk Schenk, Kateřina Dlouhá

Literatura

Červinka, I. L. 1934: *Mohyly na východní Moravě*. Nepublikovaný rkp. Uloženo: Archiv Moravského zemského muzea v Brně.

Šebela, L., Jansa, P. 2009: Hlinsko (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 50, 266.

Škrdla, P. 2007: Hlinsko (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 48, 310–313.